



It- och postfrågor

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 50 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden hösten 2014 som handlar om it, elektroniska kommunikationer och post. Utskottet avstyrker samtliga yrkanden med hänvisning till bl.a. det arbete som regeringen, myndigheter m.fl. redan bedriver för att statsmakternas målsättningar på området ska uppnås.

I vad som rör digital delaktighet konstaterar utskottet att omfattande insatser görs i samhället för att underlätta för äldre och för personer med funktionsnedsättning att ta aktiv del av det moderna it-samhället. Utskottet anser vidare att befolkningens och näringslivets tillgång till elektroniska kommunikationer fortsätter att utvecklas i positiv riktning och noterar samtidigt att ett stort antal initiativ har tagits för att ytterligare främja denna utveckling. Utskottet bedömer också bl.a. att de robusthetsfrämjande åtgärder som ansvariga myndigheter vidtagit för att säkerställa hög tillförlitlighet för telefoni och bredbandskommunikation i landet är ändamålsenliga.

På postområdet anser utskottet att det är viktigt att den samhällsomfattande posttjänsten långsiktigt värnas för att alla ska garanteras en postservice av god kvalitet. Utskottet förutsätter att regeringen och Post- och telestyrelsen (PTS) även fortsättningsvis säkerställer att de mål som riksdagen lagt fast på området också uppnås. Vidare anser utskottet i fråga om Postens prissättning av produkter och tjänster att postlagens bestämmelser på området är till fyllest och att det i övriga fall är Konkurrensverket som med stöd av tillämplig lagstiftning prövar frågor om konkurrens och missbruk av dominerande ställning.

I betänkandet finns fem reservationer av M, C, FP, KD, SD och V.

Innehållsförteckning

Sammanfattning.....	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	5
Ärendet och dess beredning.....	5
Utskottets överväganden.....	6
Delaktighet i informationssamhället.....	6
Tillgång till elektroniska kommunikationer.....	9
Regleringsfrågor på bredbandsmarknaden.....	21
Robusta och tillförlitliga kommunikationer.....	23
Statens innehav av digital infrastruktur.....	26
Postservice.....	27
Operatörmärkning.....	30
Vissa postala konkurrensfrågor.....	31
Reservationer.....	33
1. Tillgång till telefoni och bredband, punkt 2 (M, C, FP, KD).....	33
2. Tillgång till telefoni och bredband, punkt 2 (SD).....	34
3. Bredbandscoordinatorer, punkt 3 (M, C, FP, KD).....	36
4. Postservice, punkt 7 (SD).....	37
5. Postservice, punkt 7 (V).....	38
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	40
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15.....	40

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Delaktighet i informationssamhället

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:307 av Lars-Arne Staxäng (M),

2014/15:512 av Monica Green (S),

2014/15:832 av Rickard Nordin (C) och

2014/15:2662 av Cecilia Widegren m.fl. (M) yrkande 19.

2. Tillgång till telefoni och bredband

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:31 av Nina Lundström (FP) yrkande 4,

2014/15:392 av Anette Åkesson (M) yrkande 1,

2014/15:431 av Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (S),

2014/15:467 av Monica Green (S),

2014/15:504 av Isak From m.fl. (S) yrkande 3,

2014/15:732 av Ingemar Nilsson och Eva Sonidsson (S),

2014/15:864 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:966 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 6 och 7,

2014/15:1094 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4,

2014/15:1144 av Monica Haider och Tomas Eneroth (S),

2014/15:1199 av Jörgen Hellman m.fl. (S),

2014/15:1326 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (M) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1344 av Solveig Zander (C),

2014/15:1414 av Anna Wallén m.fl. (S),

2014/15:1753 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 2,

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkandena 24 och 25,

2014/15:2143 av Monica Green (S),

2014/15:2257 av Anna Wallén m.fl. (S),

2014/15:2317 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 19,

2014/15:2318 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkandena 19 i denna del och 20 samt

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 5.

Reservation 1 (M, C, FP, KD)

Reservation 2 (SD)

3. Bredbandskoordinatorer

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 28,

2014/15:2317 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 17 och

2014/15:2318 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 19 i denna del.

Reservation 3 (M, C, FP, KD)

4. Regleringsfrågor på bredbandsmarknaden

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:966 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkandena 3–5 och

2014/15:2016 av Lars Püss (M).

5. Robusta och tillförlitliga kommunikationer

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:504 av Isak From m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,

2014/15:980 av Solveig Zander (C) och

2014/15:1406 av Maria Plass (M).

6. Statens innehav av digital infrastruktur

Riksdagen avslår motion

2014/15:2427 av Anders Åkesson (C) yrkande 4.

7. Postservice

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,

2014/15:2100 av Pavel Gamov (SD) och

2014/15:2327 av Saila Quicklund (M).

Reservation 4 (SD)

Reservation 5 (V)

8. Operatörmärkning

Riksdagen avslår motion

2014/15:1150 av Kenneth G Forslund (S).

9. Vissa postala konkurrensfrågor

Riksdagen avslår motion

2014/15:1206 av Andreas Norlén och Per Bill (M) yrkandena 1–4.

Stockholm den 10 februari 2015

På trafikutskottets vägnar

Karin Svensson Smith

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Karin Svensson Smith (MP), Jessica Rosencrantz (M), Pia Nilsson (S), Suzanne Svensson (S), Edward Riedl (M), Lars Mejern Larsson (S), Tony Wiklander (SD), Sten Bergheden (M), Leif Pettersson (S), Anders Åkesson (C), Borian Åberg (M), Per Klarberg (SD), Lars Tysklind (FP), Emma Wallrup (V), Robert Halef (KD), Johan Andersson (S) och Rikard Larsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet 50 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 2014 om it-politiska frågor och om postfrågor. En förteckning över de förslag som behandlas redovisas i bilagan.

Generaldirektör Göran Marby m.fl. från Post- och telestyrelsen (PTS) informerade utskottet den 9 december 2014 övergripande om vissa aktuella frågor på telekom- och postområdet, och den 27 januari 2015 informerade statsrådet Mehmet Kaplan m.fl. från Näringsdepartementet om regeringens arbete på det it-politiska området.

Utskottets överväganden

Delaktighet i informationssamhället

Utskottets förslag i korthet

Utskottet konstaterar att omfattande insatser görs i samhället för att främja digital delaktighet även för de äldre och för personer med funktionsnedsättning. Syftet med här behandlade motionsförslag om att skapa ökad delaktighet i informationssamhället blir därmed tillgodosett enligt utskottets mening. Riksdagen avslår motionsförslagen.

Bakgrund

Målet för it-politiken är att Sverige ska vara bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter (prop. 2011/12:1 utg.omr. 22, bet. 2011/12:TU1, rskr. 2011/12:87). Ett delmål är att Sverige ska ha bredband i världsklass och att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband (prop. 2009/10:193, bet. 2009/10:TU18, rskr. 2009/10:297). I budgetpropositionen för 2015 föreslås vidare ett nytt delmål, nämligen att elektroniska kommunikationer ska vara effektiva, säkra och robusta samt tillgodose användarnas behov. De elektroniska kommunikationerna ska i första hand tillhandahållas genom en väl fungerande marknad, men staten ska ha ett ansvar på områden där allmänna intressen inte enbart kan tillgodoses av marknaden.

Motionerna

Lars-Arne Staxäng (M) betonar i motion 2014/15:307 nödvändigheten av att det digitala samhället görs tillgängligt för fler äldre människor. I allt större utsträckning tillhandahålls information och samhällsservice genom digitala medier. Motionären anför att cirka 1 miljon invånare tyvärr fortfarande saknar tillgång till internet varav många tillhör den äldre generationen. Dessa individer riskerar att hamna i ett digitalt utanförskap eftersom de ofta inte getts tillfälle att ta del av den nya tekniken. Av denna anledning bör regeringen se över eller utreda hur olika typer av verksamheter kan stimuleras för att lära ut fördelarna med ett digitalt samhälle. Det kan exempelvis handla om att erbjuda stöd till kommuner, läroanstalter eller organisationer som ägnar sig åt att få fler invånare att bli delaktiga i det digitala samhället.

I motion 2014/15:512 anser Monica Green (S) att lagstiftningen bör ses över för att lagfästa EU:s direktiv om tillgängliga webbplatser (KOM(2012) 721), vilket skulle underlätta för Sverige att leva upp till intentionerna i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Även om

Sverige i internationell jämförelse hävdar sig väl i fråga om att göra informationsteknologin tillgänglig för personer med funktionsnedsättning, pekar motionären på att det fortfarande finns en stor grupp individer som står utanför it-samhället. Det gäller inte minst de synskadade, vilkas behov skulle säkras om EU:s direktiv omsätts i svensk lagstiftning.

Rickard Nordin (C) vill i motion 2014/15:832 att staten uppmuntrar olika lokala utbildningsinitiativ för att fler individer ska kunna utnyttja it-teknikens fördelar. Det gäller framför allt på landsbygden och på mindre orter där många inte har kunnat dra nytta av den nya tekniken eftersom utbildningar saknas, något som i förlängningen kan resultera i ett digitalt utanförskap för vissa grupper i samhället.

Cecilia Widegren m.fl. (M) framför i motion 2014/15:2662 yrkande 19 att det är angeläget att en internetgaranti införs inom äldreomsorgen för att även de äldsta i befolkningen ska garanteras tillgång till internet. Motionärerna anför som skäl för yrkandet att många äldre vill kunna utnyttja de fördelar som det digitala samhället erbjuder. Det är också viktigt att de som saknar it-vana ges möjlighet att lära sig, något som en internetgaranti inom äldreomsorgen skulle underlätta.

Utskottets ställningstagande

Utskottet finner det glädjande att Sverige i en internationell jämförelse intar en tätposition i fråga om digital delaktighet bland befolkningen. Utskottet stöder sig in sin uppfattning på både Post- och telestyrelsens (PTS) rapport Svenskarnas användning av telefoni och internet 2013 och på de uppgifter som Stiftelsen för internetinfrastruktur (.SE) offentliggör i rapporten Svenskarna och internet 2014. Utskottet anser dock att det fortfarande finns utrymme för att öka den digitala delaktigheten i samhället i synnerhet som den senaste rapporten från .SE pekar på att det fortfarande finns ca 1 miljon individer som av något skäl inte använder sig av internet. Utskottet vill i detta sammanhang hänvisa till SCB:s undersökning av privatpersoners användning av datorer och internet 2013 enligt vilken 18 procent av de svarande uppger att de har någon form av funktionsnedsättning och att 38 procent av dessa tillhör den äldsta åldersgruppen, dvs. individer mellan 75–85 år. Många av de svarande uppger också att funktionsnedsättningen vållar dem vissa svårigheter, ibland till och med stora svårigheter, att använda datorer och internet. Utskottet kan samtidigt konstatera att internetanvändningen bland de äldre ökar kontinuerligt, inte minst bland gruppen yngre pensionärer, vilket tydligt framgår i ovan nämnda rapport från .SE. Det är angeläget att denna utveckling fortsätter. Utskottet ansluter sig i detta sammanhang till den uppfattning som regeringen framför i budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr 22 Kommunikationer) om utrymmet för att öka den digitala delaktigheten bland de äldre i samhället och då särskilt bland de som har någon form av funktionsnedsättning eller har invandrarbakgrund.

Utskottet vill också framhålla, i likhet med vad som anges i budgetpropositionen för 2015, att frågan om hur fler ska kunna ta del av digitaliseringens möjligheter spänner över i stort sett alla politikområden och därför nödvändiggör samarbete och dialog mellan olika parter såsom myndigheter, privata aktörer, organisationer och forskarsamhället men även företrädare för olika användargrupper. Det är också utskottets uppfattning att det krävs fortsatta insatser av olika slag och ett uthålligt och långsiktigt arbete för att Sverige ska kunna höja graden av digital delaktighet ytterligare.

En väl utbyggd bredbandsinfrastruktur med hög överföringshastighet är enligt utskottets mening en grundförutsättning för digital delaktighet eftersom bredbandsinfrastrukturen är nödvändig för att få tillgång till de nya digitala välfärdstjänster som är under utveckling. I allt högre grad måste användbarhet och tillgänglighet till tjänster stå i fokus för att invånarna ska kunna delta i informationssamhällets alla delar men det är även viktigt att den digitala kompetensen ökar bland användarna.

Ökad digital delaktighet är inget självändamål utan är en förutsättning för effektivare kommunikation och bättre tillgång till den information och service som i allt större utsträckning görs tillgänglig digitalt. Om det finns några grupper i samhället som har något att vinna på ökad digital delaktighet så är det just de mest utsatta. Därför välkomnar utskottet alla de initiativ som tas av både det offentliga och av de ideella krafter som verkar i samhället i avsikt att främja digital delaktighet. Som exempel på offentliga insatser vill utskottet lyfta fram Post- och telestyrelsens (PTS) verksamhet på området, inte minst innovationstävlingarna för att få fram olika elektroniska kommunikationstjänster i syfte att underlätta vardagen för funktionshindrade. Utskottet noterar med tillfredsställelse att PTS därigenom hittills delat ut 100 miljoner kronor till 76 utvecklingsprojekt. Utskottet vill i sammanhanget också påminna om det regeringsuppdrag myndigheten har fått att i dialog med Myndigheten för delaktighet göra en förstudie om förutsättningarna för att driva en nationell tjänst med it-support för personer med funktionsnedsättning. Förstudien överlämnades till regeringen i slutet av december 2014 och bereds för närvarande inom Regeringskansliet (Näringsdepartementet).

Utskottet välkomnar även de ansträngningar som görs av Användningsforum som sorterar under Digitaliseringskommissionen för att säkerställa en kontinuerlig dialog kring tillgänglighet och användbarhet som en kvalitetsaspekt av it-samhället. Utskottet vill också erinra om att utvecklingen av e-förvaltningen är ytterligare ett exempel på hur staten kan underlätta för medborgare och företagare att komma i kontakt med offentliga myndigheter.

Utskottet konstaterar sammanfattningsvis att omfattande insatser görs i samhället för att främja digital delaktighet även för de äldre och för personer med funktionsnedsättning. Syftet med här behandlade motionsförslag om att skapa ökad delaktighet i informationssamhället torde härmed bli tillgodosett, och därför avstyrker utskottet motionerna 2014/15:307 (M), 2014/15:512 (S), 2014/15:832 (C) och 2014/15:2662 (M) yrkande 19.

Tillgång till elektroniska kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Utskottet bedömer att befolkningens och näringslivets tillgång till elektroniska kommunikationer fortsätter att utvecklas i positiv riktning. Utskottet konstaterar också att ett stort antal initiativ har tagits för att ytterligare främja denna utveckling. Utskottet bedömer därför att syftet med motionsförslagen om att säkerställa en väl utbyggd infrastruktur för elektroniska kommunikationer i landet som helhet är väl tillgodosett. Riksdagen avslår mot denna bakgrund motionsförslagen på området.

Jämför reservation 1 (M, C, FP, KD), 2 (SD) och 3 (M, C, FP, KD).

Bakgrund

Befintlig reglering

Lagen (2003:389) om elektronisk kommunikation, förkortad LEK, syftar till att enskilda och myndigheter ska få tillgång till säkra och effektiva elektroniska kommunikationer liksom största möjliga utbyte när det gäller urvalet av elektroniska kommunikationstjänster till fastställt pris och kvalitet. Syftet ska uppnås bl.a. genom att konkurrensen främjas.

Av LEK följer att fast telefoni är en s.k. samhällsomfattande tjänst och att Post- och telestyrelsen (PTS) om det behövs kan utse en operatör som ska tillgodose rimliga krav på en sådan anslutning till ett överkomligt pris. Lagen förtydligar att anslutningen ska ske till en fast nätanslutningspunkt i en stadigvarande bostad eller ett fast verksamhetsställe. Denna anslutning ska medge en viss lägsta datahastighet som medger funktionellt tillträde till internet som i december 2011 fastställdes till 1 Mbit/s (SFS 2011:1587).

Den digitala agendan och bredbandsstrategin

Den nationella bredbandsstrategin är en del av den övergripande digitala agendan för Sverige. Strategin presenterades av den tidigare regeringen i november 2009 för att tydliggöra politikens inriktning på området (dnr N2009/8317/ITP). Det övergripande målet är att Sverige ska ha bredband i världsklass.

I bredbandsstrategin formuleras målen att 90 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020, och år 2015 bör 40 procent ha tillgång till bredband med denna hastighet. Regeringen understryker vikten av att svenska företag och hushåll i alla delar av landet kan dra nytta av de möjligheter som ett kraftfullt bredband ger. Målet är att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband.

Utgångspunkten i strategin är att elektroniska kommunikationstjänster och bredband tillhandahålls av marknaden. Det slås fast att det är marknads upp- gift att göra investeringar i infrastruktur och att staten inte ska styra marknaden eller den tekniska utvecklingen. Vidare betonas att statens huvudsakliga roll är att skapa gynnsamma förutsättningar för marknaden och undanröja hinder för utvecklingen, bl.a. genom att se till att det finns en ändamålsenlig reglering.

Vid sidan av den nationella agendan är ambitionen att även regionerna ska ansluta sig till det it-politiska mål som riksdagen slagit fast för Sverige. I ett pressmeddelande informerade Näringsdepartementet den 9 januari 2014 om att samtliga länsstyrelser hade undertecknat avsiktsförklaringar om att ta fram regionala digitala agendor.

Bredbandsforum

Den tidigare regeringen beslutade i mars 2010 att tillsätta ett bredbandsforum inom Regeringskansliet för att främja utbyggnaden av bredband i hela landet (dnr N2010/2461/TTP). Bredbandsforum ska utgöra en del i genomförandet av regeringens bredbandsstrategi genom att vara en mötesplats för dialog och samverkan mellan regeringen, myndigheter, organisationer och företag som verkar på den svenska bredbandsmarknaden. Syftet med forumet är att hitta konstruktiva lösningar som bidrar till en ökad samverkan om utbyggnaden av bredband för att nå målen som anges i bredbandsstrategin. Forumet arbetar aktivt för att visa på goda exempel och undanröja de hinder för bredbandsut- byggnad som identifieras. Forumets mandat har förlängts t.o.m. 2015.

Bredbandsforum organiseras med en styrgrupp vars huvudsakliga uppgift är att identifiera områden för insatser och tillsätta arbetsgrupper som fokuserar på de prioriterade sakfrågorna. Styrgruppen har tillsatt arbetsgrupper med fo- kus på bl.a. finansieringsmöjligheter för bredband, utmaningar vid utbyggnad av mobilt bredband i hela landet, byanät samt kommunernas roll i bredbands- utbyggnaden.

Motionerna

I motion 2014/15:31 yrkande 4 belyser Nina Lundström (FP) behovet av stat- ligt stöd till bredbandsutbyggnad i vissa delar av landet. Motionären uppmärk- sammar särskilt förhållandena på Gotland och i delar av Stockholms län. Mo- dern informationsteknik med snabbt bredband och heltäckande mobilnät är en viktig förutsättning för Gotlands fortsatta utveckling, inte minst för det lokala näringslivet, enligt motionären.

Anette Åkesson (M) argumenterar i motion 2014/15:392 yrkande 1 för att regeringen bör säkerställa utbyggnaden av bredband på landsbygden. En väl- fungerande it-infrastruktur är en förutsättning för att befolkningen i allt större utsträckning ska kunna dra fördel av olika e-tjänster som tillhandahålls av inte minst kommuner och landsting. Motionärerna understryker att i de områden där kommersiella aktörer saknar marknadsmässiga incitament för att bygga ut bredband måste staten ta sitt ansvar för att bredband finns tillgängligt.

Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (båda S) sätter i motion 2014/15:431 fokus på tillgången till ett väl utbyggt bredband och en fungerande telefoni i hela landet. Ett bredband med hög kapacitet anser motionärerna är en nödvändighet för utvecklingen och tillväxten i landet. Inte minst på landsbygden måste såväl fast som mobil telefoni säkerställas för att trygga tillvaron för de boende men även underlätta för näringslivet. Telia Soneras nedmontering av kopparnätet och mobiloperatörernas bristfälliga täckningskartor anser motionärerna utgör en utveckling i fel riktning.

Likaså Monica Green (S) understryker i motion 2014/15:467 att såväl snabbt mobilt bredband som snabb mobiltelefoni måste finnas där befolkningen bor, arbetar, färdas och uppehåller sig på fritiden eftersom en väl fungerande uppkoppling är en förutsättning för att alla ska kunna utnyttja de möjligheter som digital kommunikation erbjuder. Enligt motionären finns det tyvärr fortfarande brister på området och därför föreslås att tydligare täckningskrav inarbetas vid licensgivningen och att hårdare krav ställs på att operatörerna lever upp till sina utfästelser. Konsumenternas möjligheter att agera måste också stärkas i de fall det inte finns utlovad täckning för mobiltelefoni eller om bredbandet är otillräckligt.

Isak From m.fl. (S) anför i motion 2014/15:504 yrkande 3 att förutsättningarna för en storskalig satsning på 4G-teknik bör ses över inom ramen för den statliga infrastrukturplaneringen. Motionärerna ser det som angeläget med en omfattande utbyggnad av 4G-nätet, inte minst för att underlätta för företagande i glesbygd som annars riskerar att förfördelas i jämförelse med näringslivet i städerna.

Ingemar Nilsson och Eva Sonidsson (båda S) betonar i motion 2014/15:732 vikten av en fortsatt snabb utbyggnad av telenätet så att alla får tillgång till en fungerande telefoni. Enligt motionärerna är situationen bitvis problematisk på landsbygden med dålig mobiltäckning. Tillgång till välfungerande telefoni och bredband är avgörande för att man ska kunna bo och arbeta på landsbygden. Att den fasta telefonin i vissa områden har avvecklats innan en tillförlitlig ny lösning är på plats finner motionärerna särskilt oroande.

Lars-Axel Nordell (KD) yrkar i motion 2014/15:864 på att regeringen bör ta ett särskilt ansvar för att informera om vikten av att ha fiberanslutning till bostaden, särskilt villor, och att regeringen skapar ekonomiska incitament samt ser till att konkurrensen på fibermarknaden fungerar. Skälet till att fiberanslutning är så viktigt är att fiber erbjuder hög kapacitet, vilket är nödvändigt för att man i bostaden ska kunna tillgodogöra sig hemsjukvård, äldreomsorg, trygghetstjänster, distansutbildningar m.m.

Anette Åkesson m.fl. (M) påminner i motion 2014/15:966 om att målen i bredbandsstrategin är att 90 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och att alla hushåll och företag bör ha goda möjligheter att använda sig av elektroniska samhällstjänster och service via bredband. Motionärerna menar att bredbandsstrategin är på god väg att förverkligas och betonar i yrkande 1 det nödvändiga i att den nya reger-

ingen fullföljer bredbandsstrategin och säkerställer att de ambitiösa målen också uppnås.

Motionärerna tillägger också att totalt ca 8,5 miljarder kronor investeras årligen i fast och mobil infrastruktur varav kommersiella aktörer står för drygt 95 procent av investeringarna. Motionärerna påpekar emellertid att alla investeringar inte görs i ny infrastruktur utan det handlar i vissa fall om uppköp av befintliga nät. I yrkande 2 föreslås därför att Post- och telestyrelsen (PTS) får i uppdrag att i sina redovisningar även ange hur stor andel av investeringarna som görs i nybyggd respektive upphandlad it-infrastruktur.

Vidare vill motionärerna uppmärksamma att dagens konsumenter i allt större utsträckning förväntar sig att kunna använda mobiltelefoner varhelst de befinner sig. Dessutom tillkommer allt fler tjänster som är mobila och som förutsätter god täckning, vilket också är något som de flesta konsumenter förväntar sig oavsett om det rör arbete eller fritid. Därför måste konsumenterna kunna förlita sig på de täckningskartor som operatörerna anger i sin marknadsföring. Mot denna bakgrund vill motionärerna i yrkande 6 att ett mobilitetsmål formuleras i bredbandsstrategin som anger täckningsgrad av geografisk yta, och i anslutning till detta föreslås också i yrkande 7 att PTS får i uppdrag att säkerställa att operatörernas täckningskartor stämmer överens med angivna uppgifter.

I motion 2014/15:1094 yrkande 4 understryker Josef Fransson m.fl. (SD) behovet av en ny bredbandsstrategi. Motionärerna anser att den nuvarande bredbandsstrategin inte är tillräckligt ambitiös för att tillgodose näringslivets och den enskilda individens behov av digital infrastruktur i framtiden. Den nuvarande bredbandsstrategin har som mål att 90 procent av hushållen och företagen bör ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och motionärerna ser därför en överhängande fara i att resterande 10 procent till övervägande del kommer att utgöras av hushåll och företagare på landsbygden.

Monica Haider och Tomas Eneroth (båda S) framhåller i motion 2014/15:1144 att även om Sverige ligger i framkant vad gäller mobiltelefoni så finns det fortfarande stora problem med bristfällig täckning i landets glesbygdsområden. Att det finns en tillfredsställande mobiltäckning är i många fall en ren säkerhetsfråga, särskilt för yrkesgrupper som jord- och skogsbrukare. Motionärerna anser att de täckningskrav PTS ställer inte är tillräckliga. Därför borde regeringen enligt motionärerna göra det möjligt för PTS att ställa högre krav på att operatörerna kan garantera mobiltäckning i samband med tillståndsauktioner.

Jörgen Hellman m.fl. (S) uppmärksammar i motion 2014/15:1199 vikten av bra telekommunikationer i hela landet. Alltför ofta händer det enligt motionärerna att samtal bryts i mobilnätet och att täckning saknas, vilket särskilt drabbar landsbygdens befolkning. Trots en kraftig utbyggnad och befintliga täckningskrav, kvarstår i många fall problemen. Fungerande telenät, både fasta och mobila, är nödvändiga förutsättningar för att folk ska kunna bo kvar på landsbygden och utnyttja kommunikationsteknikens fördelar. Mot denna bakgrund vill motionärerna att regeringen tar initiativ till en utredning av om det

är möjligt för teleoperatörerna att utnyttja varandras nät för att uppnå bättre mobiltäckning i landet.

Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) beskriver i motion 2014/15:1326 de förhållanden som råder i delar av landet med dålig mobiltäckning och internetuppkopplingar med låg prestanda som inte minst befolkningen som bor och arbetar på landsbygden måste leva med. Enligt motionärerna finns det skäl för att formulera en mer ambitiös bredbandsstrategi i synnerhet som målsättningen i den nuvarande begränsar sig till att 90 procent av alla hushåll och företag ska ha tillgång till bredband med 100 Mbit/s år 2020. Det finns således en befogad oro för att de resterande 10 procenten efter 2020 till övervägande del kommer att utgöras av landsbygdens invånare. Motionärerna finner det därför angeläget att regeringen i enlighet med yrkande 1 fastställer mål som anger en skälig miniminivå på bredbandshastighet som alla ska ha rätt till dels 2015, dels 2020 och att dessa mål också skrivs in i bredbandsstrategin.

Motionärerna belyser också problemen med teleoperatörernas täckningskartor som i många fall inte motsvarar förhållanden i verkligheten. I yrkande 2 föreslår de därför att den nya regeringen utarbetar en strategi för mobiltelefoni i likhet med den som redan finns för bredband. Denna strategi ska ange skälig täckningsgrad som alla ska kunna få tillgång till år 2015 respektive 2020.

I motion 2014/15:1344 argumenterar Solveig Zander (C) för att det i varje kommun ska finnas en utarbetad och tillgänglig bredbandsstrategi. En god it-infrastruktur är nödvändig för att befolkningen i ökande utsträckning ska kunna utnyttja t.ex. e-tjänster, och omfattande investeringar har under de senaste åren gjorts i bredbandsutbyggnad i hela landet. Motionären påpekar att det är viktigt att de resurser som anslås används så effektivt som möjligt och går till rätt saker för att hålla nere kostnaderna. Bredbandsutbyggnad är invecklade och kostsamma projekt och av denna anledning behövs en tydlig bredbandsstrategi i varje kommun.

Även Anna Wallén m.fl. (S) uppmärksammar i motion 2014/15:1414 problemet med dålig mobiltäckning. Trots att Sverige i många avseenden är ett föregångsland vad gäller mobiltelefoni finns det problem i framför allt glesbygdsområden om man vill använda sig av mobilen. Operatörernas täckningskartor är enligt motionärerna ofta missvisande och ger tyvärr en alltför optimistisk uppskattning av varifrån det går att ringa. De yrkar därför på att PTS i samband med auktioner på nya frekvenser samtidigt ställer täckningskrav på den operatör som får frekvensen.

Berit Högman m.fl. (S) behandlar i motion 2014/15:1753 yrkande 2 behovet av bredband i hela landet. Nuförtiden är tillgång till internet en viktig förutsättning för delaktighet i samhället hävdar motionärerna och det är därför viktigt att tillgången till bredband förbättras oavsett var i landet man bor. Det är också viktigt att nödvändiga infrastruktursatsningar styrs av behov och inte av enskilda kommuners ekonomi. Därför anser motionärerna att staten bör överväga olika möjligheter att säkerställa stöd till de delar av landet där marknadskrafterna inte når fram.

Hans Rothenberg m.fl. (M) understryker i motion 2014/15:1850 att tillgång till bredband är avgörande för att människor ska kunna driva företag och arbeta och studera på distans. Omfattande satsningar har redan gjorts på bredbandsutbyggnad i Sverige men motionärerna vill i yrkande 24 anså ytterligare 3,25 miljarder kronor för utbyggnad av snabbt bredband på landsbygden fram till 2020. För att effektivisera den fortsatta utbyggnaden av bredband föreslås vidare i yrkande 28 att det införs bredbandskoordinatorer och nationella riktlinjer för informationshantering hos myndigheterna. Avslutningsvis anser motionärerna att Sverige behöver ett mobilnät med bättre geografisk täckning med den kapacitet som krävs för den växande mängden datatrafik. En viktig åtgärd är bl.a. frigörandet av det s.k. 700 MHz-bandet som inte minst kommer att underlätta mobilanvändningen på landsbygden. Sålunda uppmanas regeringen i yrkande 25 att verka för förbättrade möjligheter till mobilkommunikation i hela landet.

I motion 2014/15:2143 yrkar Monica Green (S) på att PTS får i uppdrag att se till att alla invånare enkelt kan få bredband till fasta bostäder i hela landet. Som skäl anför motionären att möjligheten till uppkoppling mot nätet är en nödvändighet för den enskilde både i arbetet och på fritiden. Framtidens samhälle kommer att vara än mer digitaliserat än dagens och därför måste höga krav ställas på it-infrastrukturen eftersom allt fler tjänster och servicefunktioner kommer att finnas på nätet, vilket förutsätter att alla kan få tillgång till bredband med hög kapacitet. För att klara av utbyggnaden på lokal nivå är det enligt motionären nödvändigt att bredbandsstrategier formuleras i alla Sveriges kommuner.

Likaså Anna Wallén m.fl. (S) uppmärksammar i motion 2014/15:2257 frågan om tillgång till bredband eftersom internet har en så avgörande betydelse i samhället. Allt fler funktioner och tjänster görs tillgängliga på nätet och det är därför viktigt att invånarna ges förutsättningar att utnyttja dessa för att inte hamna i ett digitalt utanförskap. Av denna anledning anser motionärerna att regeringen mer ingående bör studera förutsättningarna för bredbandsutbyggnad i landets mer glesbefolkade delar.

Lars Hjalmered m.fl. (M, C, FP, KD) anser i motion 2014/15:2317 att Sverige behöver ett mobilnät med bättre geografisk täckning med den kapacitet som krävs för den växande mängden datatrafik. En viktig åtgärd är bl.a. frigörandet av det s.k. 700 MHz-bandet som inte minst kommer att underlätta mobilanvändningen på landsbygden. Sålunda vill motionärerna i yrkande 19 att regeringen verkar för att förbättra möjligheterna till mobilkommunikation i hela landet. Lars Hjalmered m.fl. (M) upprepar i likalydande ordalag också dessa krav i motion 2014/15:2318 yrkande 20.

Lars Hjalmered m.fl. (M, C, FP, KD) behandlar vidare i motion 2014/15:2317 bl.a. frågor om it och bredband och betonar i detta sammanhang den betydelse som tillgång till bredband har för invånarnas möjlighet att driva företag och arbeta och studera på distans. Eftersom ett väl fungerande bredband är en förutsättning för tillväxt och fler jobb föreslås i yrkande 17 att ytterligare resurser läggs på området och att det införs bredbandskoordinatorer

och nationella riktlinjer för informationshantering hos myndigheterna för att effektivisera den fortsatta utbyggnaden, något som Lars Hjalmered m.fl. (M) också upprepar i motion 2014/15:2318 yrkande 19.

Annie Lööf m.fl. (C) understryker i partimotion 2014/15:2587 yrkande 5 nödvändigheten att hela Sverige får tillgång till bra mobiltelefoni, vilket inte minst gynnar jobb och tillväxt på landsbygden och tillägger att operatörerna har ett stort ansvar för att bygga ut sina nät. Mot denna bakgrund är det viktigt att den nya regeringen fullföljer tilldelningen av 700 MHz-bandet för mobiltelefoni och att regeringen undersöker de möjligheter som s.k. samhällsmaster kan innebära för bättre täckningsgrad. Motionärerna ser det också som angeläget att en gemensam EU-märkning införs som anger mobiltelefonernas motagningsförmåga. Det är i sammanhanget också av central betydelse att bredbandsutbyggnaden fullföljs för att ge landsbygden en modern digital infrastruktur.

Utskottets ställningstagande

Tillgång till telefoni

En väl utbyggd infrastruktur för mobiltelefoni gör det enklare för invånarna i landet att leva rörliga liv, vilket även omfattar möjligheten att sköta jobbet utanför arbetsplatsen. Utgångspunkten för politiken på detta område är att utbyggnaden av den mobila infrastrukturen i första hand ska ske genom kommersiella aktörers försorg och att statens huvudsakliga ansvar är att på olika sätt skapa bästa möjliga förutsättningar för en väl fungerande marknad. I områden där det saknas kommersiella förutsättningar för utbyggnad kan incitament i form av t.ex. statliga täckningskrav spela en viktig roll anser utskottet liksom att utbyggnaden av mobila kommunikationsnät kan främjas genom dialog och samverkan mellan privata och offentliga aktörer på lokal och regional nivå.

Utskottet följer med intresse PTS årliga rapportering av hur utbyggnaden av mobila kommunikationsnät i landet fortskrider, inklusive hur operatörerna uppfyller de statliga täckningskraven. Utskottet bedömer i sammanhanget att frigörandet av 700 MHz-bandet kommer att skapa gynnsamma förutsättningar för en fortsatt utbyggnad av den nödvändiga infrastrukturen och att åtgärden även kommer att medföra bättre tillgång till mobila kommunikationstjänster i hela landet. Eftersom radiofrekvenser är en begränsad resurs med stort samhällsekonomiskt värde har PTS fått ett särskilt regeringsuppdrag (N2014/2009/ITP) att se över användningen av bl.a. 700 MHz-bandet för att det ska kunna användas för mobiltelefoni efter den 1 april 2017 i stället för tillståndspliktiga tv-sändningar. Utskottet ser fram emot att ta del av den delredovisning av uppdraget som ska överlämnas till Regeringskansliet den 30 april 2015.

Utskottet vill också betona hur viktigt det är att konsumenterna har tillgång till korrekt information och känner till vilka villkor som gäller på marknaden. Utskottet vill i detta sammanhang påminna om att det finns ett utbrett missnöje

bland konsumenterna med operatörernas täckningskartor, ett missnöje som PTS stickprovsmätningar har visat inte är obefogat. Det är därför med tillfredsställelse som utskottet noterar utfallet av PTS och Konsumentverkets gemensamma ansträngningar i denna fråga och som utmynnat i en branschöverenskommelse enligt vilken teleoperatörerna har lovat att presentera mer rättvisande och jämförbara täckningskartor.

Vad gäller tillgång till telefoni vill utskottet påminna om att lagen om elektronisk kommunikation (LEK) gör det möjligt för fasta hushåll och företag att kräva anslutning till telefonnätet under förutsättning att kraven är rimliga. Eftersom lagstiftningen är teknikneutral kan kraven tillgodoses genom olika tekniska lösningar baserade på antingen fasta eller trådlösa nätverk. I rapporten Tillgång till telefoni redogör PTS för situationen och de insatser som myndigheten gör för att säkerställa en god tillgång till telefoni. Utskottet noterar att myndigheten generellt bedömer denna som mycket god på de platser där befolkningen bor och arbetar. I detta sammanhang finner utskottet det positivt att PTS fortsätter att bevaka behovet av upphandlad telefoni för de enskilda fasta hushåll eller företag som annars inte skulle ha tillgång till telefonitjänster. Detta gäller även myndighetens bevakning av det s.k. tekniksiftet som innebär att Telia Sonera ersätter den traditionella koppartrådsanslutningen för ca 50 000 abonnenter med trådlös teknik. I dessa fall är det helt avgörande att konsumenterna får den information de behöver samt att det inte uppstår några negativa konsekvenser av tekniksiftet som t.ex. avbrott.

Utskottet vill vidare påminna om att PTS har ett särskilt regeringsuppdrag att arrangera regionala dialogmöten där teleoperatörer och beslutsfattare på lokal och regional nivå medverkar. Syftet med mötena är att förbättra möjligheten till samverkan och underlätta etableringen av infrastruktur i kommersiellt mindre attraktiva områden. Utskottet noterar i sammanhanget att det inte enbart är operatörernas prioriteringar som försenar arbetet med att förbättra mobiltäckningen i vissa områden. Vid utskottets sammanträde den 9 december 2014 förklarade PTS generaldirektör Göran Marby att även handläggningen av byggnadslov, elektrifiering av master och bristande framkomlighet påverkar utbyggnaden. Generaldirektören beskrev också de utmaningar som finns när det gäller optimal yttäckning utanför tätortsområdena eftersom endast de lägre frekvensbanden kan utnyttjas i dessa sammanhang.

Utskottet vill också framhålla att PTS inom ramen för sitt långsiktiga uppdrag att uppnå en förbättrad mobiltäckning i en promemoria från juni 2014 (dnr 14-7016) föreslog ett antal åtgärder som kan vidtas för att uppnå förbättringar. Några av dessa är

- tilldelning av 700 MHz-bandet för att få bättre mobiltäckning
- ”sammällsmaster” för bättre mobiltäckning
- förbättrad inomhustäckning inklusive wifi
- uppföljning av mobiltäckning genom tillsyn och mätning
- stöd till regionalt arbete med mobiltäcknings- och bredbandsfrågor
- information för konsumenter på mobil- och bredbandsmarknaden.

I dag täcker 3G-näten (UMTS och CDMA) tillsammans i stort sett hela den bofasta befolkningen och detsamma gäller 2G-näten (GSM). Även i glest befolkade områden finns det således i princip alltid tillgång till telefoni på platser där människor bor och arbetar. Utskottet påminner om att täckningskravet inte omfattar fritidshus, fritidsområden, vägsträckor eller inomhustäckning. Trots att operatörerna i huvudsak har uppfyllt de utbyggnads- och täckningskrav som PTS har ställt upp, noterar dock utskottet att det fortsätter att komma in konsumentklagomål om problem med dålig mobiltäckning i olika områden. Utskottet förutsätter därför att regeringen skyndsamt överväger nödvändiga åtgärder för att förbättra mobiltäckningen på landsbygden. Utskottet vill här särskilt peka på ovannämnda åtgärds paket som PTS föreslog i juni 2014 och som på kort sikt skulle kunna förbättra mobiltäckningen i utsatta områden. Utskottet förutsätter att regeringen snabbt vidtar erforderliga åtgärder med anledning av PTS förslag, inte minst vad gäller tilldelningen av 700 MHz-bandet.

Utskottet konstaterar att det finns två beskrivningar av mobiltäckningen i Sverige som båda är sanna. Den ena visar på en stark utveckling där nya nät byggs med förbättrad täckning och kapacitet. Samtidigt vittnar åtskilliga konsumentklagomål om att det på många ställen fungerar dåligt att ringa och surfa. Det finns flera orsaker till den uppkomna situationen och en förklaring är att mobiltelefonerna i allt större utsträckning används för datatrafik och inte som tidigare för samtal, vilket kan medföra kapacitetsproblem. I detta sammanhang vill utskottet infoga att datatrafiken i de mobila näten ökade med 54 procent mellan 2012 och 2013 enligt PTS kartläggning. En annan orsak till klagomål om mobiltäckning är att dagens smarta telefoner i de flesta fall har sämre radioegenskaper än tidigare generationers mobiltelefoner.

Utskottet är införstått med att de svenska mobiloperatörerna under de närmaste åren kommer att fortsätta med omfattande investeringar i nästa generations nät, den s.k. fjärde generationens mobilnät 4G för trådlösa bredbandstjänster. I satsningen ingår även förstärkning av 2G- och 3G-näten. En viktig pusselbit är vidare 800 MHz-bandet som kan nyttjas för telefoni och som dessutom lämpar sig väl för att täcka stora ytor. Det finns ett täckningskrav i bandet som innebär att tillståndshavaren Net 4 Mobility ska använda upp till 300 miljoner kronor de närmaste åren för att täcka de fasta bostäder och stadigvarande verksamhetsställen som saknar möjlighet till bredband (1 Mbit/s). Utskottet vill framhålla att hittills har drygt 300 adresser fått täckning härigenom. Vidare vill utskottet åter peka på att PTS för närvarande undersöker hur 700 MHz-bandet från 2017 kan användas till annat än marksänd tv för att förbättra mobiltäckningen samt minska sårbarheten i utsatta områden. Enligt vad utskottet har erfarit är täckningskrav en av de frågor som myndigheten utreder inför den kommande tilldelningsprocessen.

Tillgång till bredband

Av PTS bredbandskartläggning från 2014 framgår att antalet hushåll och företag i Sverige som saknar bredband fortsätter att minska och att de som vid

tidpunkten för undersökningen inte hade tillgång till bredband var färre än 500 till antalet. Enligt PTS uppskattning har därmed så gott som alla hushåll och företag möjlighet att teckna bredbandsabonnemang om minst 1 Mbit/s. Vidare framkommer det av myndighetens kartläggning att 57 procent av alla hushåll och företag i Sverige hade tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s i oktober 2013, vilket är en ökning med 4 procentenheter jämfört med samma period året innan. Utskottet konstaterar att denna ökning beror på en fortsatt uttrullning av fiber i accessnätet och att andelen hushåll och företag som redan har en fiberansluten fastighet eller en fastighet som kan anslutas till fiber uppgick till 70 procent, vilket är en ökning med 5 procentenheter jämfört med oktober 2012. Enligt den bedömning som PTS gör är förutsättningarna således goda för att tillgången till bredband om minst 100 Mbit/s ska öka ytterligare, vilket utskottet finner glädjande. Utskottet uppmärksammar i sammanhanget att tillgången till bredband även påverkar tillgången till telefoni eftersom allt fler hushåll och företag överger den traditionella fasta telefonin till förmån för ip-telefoni. Det är således med tillfredsställelse som utskottet noterar den överlag positiva utveckling på området även om det alltid finns utrymme för ytterligare förbättringar för att hävda Sveriges tätposition i fråga om bredbandstillgång.

Vidare kan utskottet konstatera att omfattande investeringar görs i bredbandsinfrastruktur, och enligt PTS rapport Uppföljning av bredbandsstrategin uppgick marknadens investeringar år 2013 till drygt 8 miljarder kronor. Eftersom utbyggnaden huvudsakligen sker i tätorter finns det också kompletterande stödåtgärder för hushåll och företag i mer glesbefolkade områden för att de inte ska missgynnas. Utskottet påminner om att stöd till bredbandsutbyggnad bl.a. har kanaliseras genom landsbygdsprogrammet, regionala struktur-fondsprogram och det s.k. kanalisationsstödet. Utskottets uppfattning är att Sverige i ett internationellt perspektiv har god tillgång till bredband och att tillgången stadigt har förbättrats under de senaste åren. För att riksdagens mål inom bredbandsområdet ska nås måste dock utbyggnadstakten även fortsättningsvis vara ambitiös. Detta gäller för såväl tätorter som för mer glesbefolkade områden. Det är enligt utskottet också viktigt att påpeka att statliga stödåtgärder till bredband med hög överföringshastighet ska riktas till de områden där marknaden inte anser det vara lönsamt att bygga ut, vilket i praktiken betyder på landsbygden och i landets glesbygdsområden. Utskottet noterar i sammanhanget att regeringen har aviserat omfattande satsningar inom ramen för landsbygdsprogrammet fram till 2020. Utskottet välkomnar detta.

Utskottet delar också regeringens uppfattning om att arbetet som görs på länsnivå för att uppmuntra utbyggnaden av bredbandsinfrastrukturen i större utsträckning behöver samordnas och stödjas för att därigenom underlätta it-användningen i samhället och ta till vara de möjligheter som utvecklingen innebär för ökad konkurrens- och innovationskraft. För att främja utbyggnaden av bredband i hela landet, anser utskottet att dialog och samverkan mellan de aktörer som verkar på den svenska bredbandsmarknaden är avgörande. I detta sammanhang vill utskottet uppmärksamma den tidigare regeringens initiativ

om att tillsätta en utredning (dir. 2014:118) med uppdraget att se över möjligheterna att effektivisera användningen av den statliga bredbandsinfrastrukturen genom att förbättra samordningen mellan statliga aktörer som Trafikverket, Svenska kraftnät, Vattenfall AB m.fl. som äger rikstäckande nätverk. Utan att föregripa utredningens slutsatser som ska redovisas senast den 1 oktober 2015, bedömer utskottet att ett större mått av samordning skulle gynna tillgången till bredband i landet.

Utskottet vill även påminna om PTS roll som expertmyndighet som innebär att myndigheten ska verka för ett samordnat agerande för frågor som rör statligt stöd till bredbandsutbyggnad inom de områden som faller inom sektorsansvaret. Detta innebär att PTS i denna roll ska bistå statliga myndigheter och andra offentliga aktörer, något som också poängterades av statsrådet Mehmet Kaplan i samband med utskottssammanträdet den 27 januari 2015. Det kan i sammanhanget t.ex. handla om att ta fram regelverk, riktlinjer och rutiner samt uppföljning.

Likaså är det utskottets uppfattning att Bredbandsforum har en viktig funktion att fylla i sammanhanget. Här vill också utskottet uppmärksamma det växande engagemanget hos kommunerna i bredbandsfrågan, vilket framgår bl.a. av den undersökning som PTS gjorde 2013 i samarbete med Bredbandsforum och SKL, en utveckling som utskottet finner glädjande. Det gäller inte minst arbetet med att upprätta eller uppdatera lokala bredbandsstrategier. Utskottet finner det också uppmuntrande att PTS i sin rapport Uppföljning av regeringens bredbandsstrategi, bedömer förutsättningarna för att nå bredbandsmålen till 2020 som gynnsamma. Avgörande för att nå målen är dock fortsatt fiberutbyggnad i accessnätet och möjlighet till bredband via mobilnäten.

I denna anslutning är det därför med viss oro som utskottet har tagit del av uppgifterna om Telia Soneras nuvarande planer på att stänga ned xDSL-stationer i delar av landet, något som riskerar att försämra tillgången till bredband och telefoni i berörda områden. Det har också kommit till utskottets kännedom att PTS har kontaktat operatören med anledning av de åtgärder som vidtagits. Utskottet ser det som ytterst angeläget att regeringen aktivt bevakar frågan för att säkerställa att målen i bredbandsstrategin inte äventyras eller att den lagstadgade rätten till telefoni åsidosätts.

Vad gäller utvecklingen av 4G konstaterar utskottet att Sverige är ett föregångsland, vilket är glädjande i synnerhet som 4G har bättre förutsättningar att klara av mobil datatrafik som ökat kraftigt under senare år. Enligt operatörerna har 99 procent av befolkningen numera tillgång till bredband med hög överföringshastighet via LTE (Long Term Evolution). Motsvarande siffra för hushåll och företag utanför tätorter och i mindre samhällen var 96 procent, vilket är en ökning med 16 procentenheter från oktober 2012. Den snabba utbyggnaden har främjats av att nödvändiga radiofrekvenser tidigt gjorts tillgängliga och att nya tillstånd har lanserats på marknaden, inte minst det s.k. 800 MHz-bandet. Det innebär att utbyggnaden på landsbygden har förbättrats,

och täckningsgraden är i dag högre för 4G än för den äldre 3G-tekniken. Utskottet vill framhålla att även användningen av mobilt bredband tog fart under 2013 och att Sverige nu ligger näst högst bland EU:s medlemsländer.

Bredbandskoordinatorer

Utskottet vill påminna om att riksdagen beslutat om att i budgeten för 2015 anslå 6,1 miljoner kronor (ramanslaget 2:5, utg.omr. 22 Kommunikationer) för att finansiera införandet av regionala bredbandskoordinatorer och nationella riktlinjer för informationshantering hos myndigheter. Syftet med dessa satsningar är att effektivisera den fortsatta utbyggnaden av bredband och därmed underlätta att nå målen i bredbandsstrategin. Det är angeläget att Regeringskansliet noga förbereder de åtgärder som krävs för att satsningen på bredbandskoordinatorer ska bli framgångsrik. Statsrådet Mehmet Kaplan informerade utskottet den 27 januari 2015 om att ärendet för närvarande bereds inom Regeringskansliet med målsättningen att snarast möjligt införa bredbandskoordinatorer i enlighet med riksdagens budgetbeslut från december 2014. Utskottet konstaterar vidare att nödvändiga ändringar i PTS regleringsbrev har gjorts med anledning av riksdagens beslut.

Sammanfattande bedömning

Under det senaste året har täckningen för såväl mobiltelefoni som bredband ytterligare förbättrats och utökats som en följd av de satsningar som gjorts på infrastruktur av både privata och offentliga intressenter. Vid sidan av den fortsatta snabba utrullningen av 4G-tekniken som behandlas i ovanstående avsnitt, redovisas även flera pågående eller planerade insatser av regeringen och ansvariga myndigheter för den vidare utbyggnaden av nödvändig infrastruktur. Dessa satsningar görs för att tillgodose konsumenternas efterfrågan av alltmer avancerade elektroniska kommunikationstjänster och för att möjliggöra en ännu högre grad av delaktighet i det moderna it-samhället. Utskottet anser mot bakgrund av vad som redovisas ovan att tillgången till elektroniska kommunikationer säkras på ett betryggande sätt. Utskottet bedömer därför att syftet med motionsförslagen om att säkerställa en väl utbyggd infrastruktur för elektroniska kommunikationer i landet som helhet är väl tillgodosett och avstyrker följaktligen motionerna 2014/15:31 (FP) yrkande 4, 2014/15:392 (M) yrkande 1, 2014/15:431 (S), 2014/15:467 (S), 2014/15:504 (S) yrkande 3, 2014/15:732 (S), 2014/15:864 (KD), 2014/15:966 (M) yrkandena 1, 2, 6 och 7, 2014/15:1094 (SD) yrkande 4, 2014/15:1144 (S), 2014/15:1199 (S), 2014/15:1326 (M) yrkandena 1 och 2, 2014/15:1344 (C), 2014/15:1414 (S), 2014/15:1753 (S) yrkande 2, 2014/15:1850 (M) yrkandena 24, 25 och 28, 2014/15:2143 (S), 2014/15:2257 (S), 2014/15:2317 (M, C, FP och KD) yrkandena 17 och 19, 2014/15:2318 (M) yrkandena 19 och 20 samt 2014/15:2587 (C) yrkande 5.

Regleringsfrågor på bredbandsmarknaden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om vissa regleringsaspekter på bredbandsområdet. Utskottet anser att de konkurrensfrämjande bestämmelserna i lagen om elektronisk kommunikation är tillräckliga för att PTS ska värna konkurrensen på marknaden för bredbandsinfrastruktur. Utskottet konstaterar också att frågan om lokaliseringsprincipen och ett eventuellt behov av undantag för kommunal fiberinfrastruktur för närvarande behandlas inom Regeringskansliet varför utskottet inte vill föregripa ett besked från regeringen i denna fråga.

Motionerna

Anette Åkesson m.fl. (M) framhåller i motion 2014/15:966 att vissa kommuner har sålt sina stadsnät till kommersiella aktörer, vilket har fått till följd att invånarna inte längre kan välja operatör men även att de nya ägarna därefter av lönsamhetsskäl har avstått från att utveckla näten i de mer glesbefolkade områdena. Detta har i vissa fall tvingat kommuner att i aktuella områden bygga parallella nät för att nå alla invånare, något som motionärerna anser inte är ekonomiskt försvarbart för kommunerna. Av denna anledning vill de i yrkande 3 att regeringen låter utreda om krav kan ställas på att infrastrukturägare ska sträva efter att uppnå de s.k. 2020-målen.

Motionärerna är av uppfattningen att konkurrensutsatta marknader i allmänhet är den effektivaste lösningen för att tillgodose konsumenternas behov och de konstaterar samtidigt att monopolsituationer beklagligtvis uppkommer där konkurrensen är svag. Sådana förhållanden motverkar den önskade utvecklingen som formuleras i bredbandsstrategin. De föreslår följaktligen i yrkande 4 att regeringen tar initiativ till att låta utreda hur monopolsituationer i ägandet av bredbandsinfrastruktur kan stävjas.

Motionärerna hävdar likaså att det finns juridiska hinder för utbyggnad av infrastrukturen utanför tätorter. Det gäller i synnerhet i glesbygdskommunernas ytterområden eftersom kommunallagens lokaliseringsprincip hindrar ansvariga från att bygga ut infrastrukturen utanför kommungränsen. Därför vill de i yrkande 5 låta utreda om det är möjligt att undanta bredbandsbolag från lokaliseringsprincipen och hänvisar till exemplet med hur eldistributionen i Sveriges kommuner har lösts.

Även Lars Püss (M) bedömer i motion 2014/15:2016 att det är angeläget att de kommunala stadsnäten ges rättvisa förutsättningar att konkurrera på marknaden och yrkar därför på att regeringen bör utreda möjligheterna för undantag från lokaliseringsprincipen då kommuner vill bygga ut bredbandsnäten. Motionären pekar på att det vid sidan av de kommunala stadsnäten bara finns

två större aktörer, Telia Sonera och IP-Only, som investerar i bredbandsinfrastruktur med hög överföringskapacitet. Bland kommersiella aktörer har höga kostnader för att investera i bredbandsinfrastruktur en avhållande effekt. Eftersom kommersiella aktörer ofta har ett svagt intresse för att bygga ut fiberinfrastrukturen där det inte är lönsamt, är det viktigt att offentliga initiativ tillvaratas för att tillgodose invånarnas behov av bredband. Som förhållandena är i dag är kommunerna på grund av lokaliseringsprincipen förhindrade att bygga ut stadsnäten över kommungränserna och därmed ge fler invånare möjlighet till fiberanslutning. Givet förutsättningarna på marknaden med det svaga intresset bland kommersiella aktörer, är således lokaliseringsprincipen ett hinder för kommunerna att utveckla fibernäten, anger motionärerna.

Utskottets ställningstagande

Konkurrensfrämjande reglering

I motionerna som behandlas här framförs vissa farhågor kring den rådande konkurrenssituationen inom bredbandsområdet. Utskottet vill mot denna bakgrund påminna om att det ligger i Post- och telestyrelsens (PTS) uppdrag att fortlöpande analysera de produkt- och tjänstemarknader, i synnerhet geografiska marknader, som har sådana särdrag att det kan vara motiverat att införa särskilda skyldigheter. Om det visar sig inte råda effektiv konkurrens på en sådan marknad ska PTS identifiera de aktörer som har ett betydande marknadsinflytande och i särskild ordning ålägga dem skyldigheter för att främja en effektivare konkurrenssituation. Detta omfattar även bredbandsinfrastrukturen. De konkurrensreglerande bestämmelser som PTS tillämpar för detta ändamål finns i 4 kap. i lagen om elektronisk kommunikation (LEK). Generaldirektör Göran Marby framhöll vid sitt besök i utskottet den 9 december 2014 att det är en utmaning att bibehålla konkurrensen när fibernäten byggs ut. Generaldirektören underströk dock att PTS nu färdigställer regler som ska skapa goda förutsättningar för utbyggnad och konkurrens.

Det är utskottets uppfattning att de konkurrensfrämjande bestämmelserna i LEK och PTS åligganden på området är tillräckliga för att värna konkurrensen på marknaden för bredbandsinfrastruktur. Motion 2014/15:966 (M) yrkandena 3 och 4 avstyrks därför.

Lokaliseringsprincipen

Lokaliseringsprincipen i kommunallagen sätter begränsningar för kommunernas möjligheter att bedriva verksamhet utanför det egna geografiska området. Lokaliseringsprincipen har följaktligen i vissa fall inneburit ett hinder för kommuner som velat utvidga de lokala stadsnäten över kommungränserna för att uppnå bättre kostnadseffektivitet genom att nå så många hushåll som möjligt. Utskottet konstaterar att lokaliseringsprincipen och ett eventuellt behov av att medge undantag för att underlätta utbyggnaden av kommunal fiberin-

frastruktur behandlas utförligt i utredningen Bredband för Sverige in i framtiden (SOU 2014:21). Slutbetänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet varför utskottet inte vill föregripa ett besked från regeringen i denna fråga.

Motionerna 2014/15:966 (M) yrkande 5 och 2014/15:2016 (M) avstyrks därmed.

Robusta och tillförlitliga kommunikationer

Utskottets förslag i korthet

Det är utskottets uppfattning att de åtgärder som bl.a. PTS vidtagit inom ramen för sin tillsynsverksamhet på ett tillfredsställande sätt har säkerställt god tillförlitlighet för både fast och mobil telefoni samt för bredband. Utskottet anser därför att riksdagen bör avslå motionsförslagen på området.

Motionerna

Isak From m.fl. (S) efterlyser i motion 2014/15:504 yrkande 1 att regeringen ska garantera hög kvalitet och tillförlitlighet såväl i det fasta som i det mobila telekomnätet. Motionärerna menar att det fortfarande är alltför vanligt med dålig mobiltäckning och med avbrott i det fasta telefonnätet, vilket framför allt är ett glesbygdsfenomen. Telefoni och datakommunikation är oundgängliga i alla delar av samhället och störningar medför därför allvarliga konsekvenser för den enskilde, näringslivet och den offentliga sektorn. Det är således inte acceptabelt att t.ex. en avgrävd kabel i en del av landet under flera dagar helt släcker it och telefoni i andra delar av landet. En lösning på problemet som motionärerna anför i yrkande 2 är att Post- och telestyrelsen (PTS) ställer hårdare krav på att teleoperatörerna garanterar mobiltäckning och it-kapacitet i hela landet.

Solveig Zander (C) yrkar i motion 2014/15:980 på att det ska vara teleoperatörernas ansvar att betala avbrottsersättning utan att abonnenterna uttryckligen behöver begära det. I dag måste abonnenten på eget initiativ begära ersättning av operatören om hon eller han drabbas av avbrott. Många abonnenter känner inte ens till att de har rätt till ersättning. Motionären menar att om operatörerna automatiskt måste betala ersättning för avbrott skulle det utgöra ett ekonomiskt incitament för dem att betydligt snabbare åtgärda avbrotten.

Maria Plass (M) yrkar i motion 2014/15:1406 på att PTS ges i uppdrag att kontinuerligt och långsiktigt kontrollera att säkerheten för boende inte försämras när det fasta telefonnätet avvecklas. Bakgrunden är Telia Soneras beslut att i delar av landsbygden ersätta det fasta telefonnätet med trådlösa telefoni-lösningar. Motionären framhåller att PTS följer utvecklingen, och myndigheten har i detta sammanhang bl.a. ställt krav på att Telia Sonera ska tillhandahålla en likvärdig telefonitjänst liksom information till berörda hushåll.

Motionären påpekar dock att det s.k. teknikskiftet har ifrågasatts ur säkerhetsynpunkt, inte minst i samband med strömavbrott då den nya tekniken visat sig sårbar. Därför är det en befogad åtgärd att PTS genom ett särskilt uppdrag långsiktigt säkerställer tryggheten för berörda hushåll.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis påminna om att med robusthet avses förmågan att motstå störningar och avbrott i trafiken för elektroniska kommunikationer samt återställningsförmågan efter det att en incident har inträffat.

Utskottets utgångspunkt i fråga om robusthet och tillförlitlighet är att det i dag knappast råder något tvivel om att driftsäkra elektroniska kommunikationsnät är av central betydelse för ett fungerande samhälle. Riktlinjerna för arbetet med att säkerställa tillförlitliga och robusta elektroniska kommunikationer formuleras i den gällande bredbandsstrategin i vilken det bl.a. påpekas att robusthetsnivån behöver vidmakthållas och utvecklas i takt med teknikutvecklingen och det växande beroendet av elektronisk kommunikation i samhället.

Utskottet påminner om att det är PTS som har det övergripande ansvaret för att säkerställa tillförlitliga kommunikationer, vilket bl.a. sker genom den tillsynsverksamhet som myndigheten bedriver enligt lagen om elektronisk kommunikation. Myndigheten har möjlighet att kräva att alla nät för elektroniska kommunikationer, t.ex. nät för fast och mobil telefoni, ska uppfylla rimliga krav på god funktion och säkerhet.

Utskottet påminner också om att myndigheten i en årlig risk- och sårbarhetsanalys (RSA) för sektorn elektronisk kommunikation redovisar genomförda risk- och förmågebedömningar utifrån ett samhällsperspektiv. I analysen behandlas olika former av avbrott och brister i informationssäkerhet i de fall dessa bedöms medföra en stor risk eller fara för befolkningens liv och hälsa, störningar av centrala funktioner i samhället eller bedöms negativt påverka grundläggande värden i samhället. I rapporten identifieras också olika åtgärder som bör vidtas i syfte att förbättra tillförlitligheten på området. Risk och sårbarhetsanalysen sammanställs på uppdrag av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB).

På förekommen anledning vill utskottet också framhålla att PTS har uppmärksammat de överbelastningsattacker som inträffade under hösten 2014. Eftersom överbelastningsattacker är något som enligt PTS uppfattning kan drabba alla operatörer anser myndigheten att det behövs en branschdialog för att diskutera åtgärder som kan vidtas för att förebygga det som inträffat. Likaledes måste man komma överens om på vilket sätt operatörer och myndigheter ska samverka för att begränsa effekterna av sådana attacker. Utskottet delar PTS uppfattning i denna fråga och finner myndighetens initiativ att bjuda in ett antal större teleoperatörer till ett dialogmöte lovvärt.

Utskottet vill påminna om att frågan om det s.k. teknikskiftet har behandlats vid flera tidigare tillfällen. Bakgrunden är Telia Soneras planer på att från 2010

ersätta delar av det fasta telefonnätet för ca 50 000 abonnenter på landsbygden med trådlösa telefonlösningar. Processen beräknas bli färdig under 2015. Utskottet är medvetet om att Telia Soneras åtgärder har gjort många abonnenter missnöjda med de tekniska lösningar som installerats, särskilt i början av processen. Utskottets uppfattning är dock att PTS insatser har bidragit till att omställningen nu går bättre och att antalet klagomål också har minskat. PTS krav på Telia Soneras teknikskifte innebär bl.a. att abonnenten ska få en likvärdig lösning och inte drabbas av avbrott i samband med övergången. En försvårande omständighet i sammanhanget är att hushållen i flera fall har avböjt Telia Soneras ersättningslösning med en särskild riktantenn och i stället valt att förlita sig på mobiltelefoni trots ibland bristfällig lokal täckning, vilket PTS generaldirektör Göran Marby informerade utskottet om den 9 december 2014. I denna anslutning påpekade generaldirektören också att klagomål på bristfällig inomhustäckning ofta har sin förklaring i byggnadstekniska lösningar och dåliga radioegenskaper hos den senaste generationens mobiltelefoner, något som de enskilda operatörerna inte kan lastas för.

Utskottet vill också peka på att PTS förbereder nya strängare bestämmelser för hur operatörerna måste rusta mot avbrott. Bland annat ställs krav på redundans till viktiga knutpunkter och att klara av långvariga strömbrott. Dessutom skärps kraven på dygnetruntbereidskap för att ta emot larm och sätta igång reparationsarbeten. Dessa bestämmelser beräknas börja gälla den 1 september 2015.

Utskottet vill i sammanhanget också framhålla att Bredbandsforum som är en del av bredbandsstrategin har tillsatt specifika arbetsgrupper för att behandla robusthetsfrågor. Inom ramen för detta har bl.a. en särskild robusthetsguide utarbetats för bredbandsberoende verksamheter som ska göra det enklare att ta fram handlingsplaner för att minska konsekvenserna av eventuella störningar. Utskottet välkomnar detta. Vidare påminner utskottet om att det sedan flera år finns en webbtjänst, ledningskollen.se, som finansieras gemensamt av PTS, Affärsverket svenska kraftnät och Trafikverket för att underlätta i samband med grävarbeten. Utskottet konstaterar också att antalet skador till följd av avgrävningar har minskat med 60–80 procent enligt gjorda uppskattningar sedan ledningskollen.se infördes.

Utskottet anser att de åtgärder som redovisats är väl ägnade att säkerställa robusthet och tillförlitlighet för elektroniska kommunikationer. Utskottet avstyrker därför motionerna 2014/15:504 (S) yrkandena 1 och 2, 2014/15:980 (C) och 2014/15:1406 (M).

Statens innehav av digital infrastruktur

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår ett motionsförslag om statens innehav av digital infrastruktur. Utskottet hänvisar till den utredning som redan har tillsatts med uppgift att se över möjligheterna att effektivisera användningen av den statsägda nätinфраstrukturen genom förbättrad samordning av olika statliga aktörers bredbandsverksamhet.

Motionen

Anders Åkesson (C) framhåller i motion 2014/15:2427 att ur infrastruktursynpunkt bör it betraktas som ett femte transportslag som på olika sätt kompletterar de traditionella transportslagen. Genom en rad statliga aktörer som exempelvis Banverket, Affärsverket svenska kraftnät och Vattenfall förfogar staten över en omfattande fiberinfrastruktur. I syfte att ytterligare förbättra bredbandstäckning för konsumenterna vill motionären i yrkande 4 att de olika nätverken sammanförs i ett gemensamt statligt bolag som på operatörsneutral basis ska erbjuda konsumenterna ytterligare bredbandskapacitet.

Utskottets ställningstagande

Den statliga bredbandsinfrastruktur som Trafikverket, Affärsverket svenska kraftnät, Vattenfall AB och Teracom AB förfogar över är av central betydelse för att tillgodose respektive verksamhets behov av elektroniska kommunikationer. Utan att göra avkall på de behov av elektroniska kommunikationer som de statliga affärsverken, myndigheterna och bolagen har, anser utskottet att det är en fördel om detta rikstäckande stamnät också kan göras tillgängligt för utomstående aktörer för att underlätta för dem att kunna tillgodose samhällets växande behov av bredbandsresurser. Tillgången till den statliga bredbandsinfrastrukturen har för övrigt behandlats i Riksrevisionens granskning från 2013, Staten på telekommarknaden (RIR 2013:5), liksom i utskottets betänkande 2013/14:TU7 som behandlar regeringens skrivelse med anledning av Riksrevisionens rapport.

Det är därför med tillfredsställelse som utskottet noterar att den tidigare regeringen i augusti 2014 tillsatte en utredning (dir. 2014:118) med uppdraget att se över möjligheterna att effektivisera användningen av den statligt ägda nätinфраstrukturen genom att förbättra samordningen mellan bredbandsverksamheterna hos ovannämnda aktörer. Uppdraget ska redovisas senast den 1 oktober 2015. Utskottet ser inga skäl att föregripa det pågående utredningsarbetet och avstyrker därför motion 2014/15:2427 (C) yrkande 4.

Postservice

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om postservice. Utskottet anser att det är viktigt att den samhällsomfattande posttjänsten långsiktigt värnas för att alla ska garanteras en postservice av god kvalitet. Utskottet förutsätter att regeringen och PTS även fortsättningsvis säkerställer att de mål som riksdagen lagt fast på området uppnås.

Jämför reservation 3 (SD) och 4 (V).

Bakgrund

Riksdagen har bestämt att det ska finnas en samhällsomfattande posttjänst som innebär en garanterad servicenivå av fastställd kvalitet i hela landet som alla har rätt till. Genom beslut om tillståndsvillkor (dnr 13-9358) åläggs Posten av Post- och telestyrelsen (PTS) att tillhandahålla hela den samhällsomfattande posttjänsten vars omfattning och tillämpning framgår av 3 kap. 1 och 2 §§ postlagen (2010:1045). Den samhällsomfattande posttjänsten innebär bl.a. krav på femdagarsutdelning och att alla ska ha möjlighet att ta emot brev och andra försändelser som väger upp till 20 kilo (prop. 1997/98:127, bet. 1997/98:TU13, rskr. 1997/98:304).

Motionerna

En väl fungerande postservice är enligt Håkan Svenneling m.fl. (V) en viktig samhällsfunktion som inte minst många företag på landsbygden är beroende av. Motionärerna framhåller därför i motion 2014/15:163 yrkande 5 att Posten ska erbjuda en god service av likvärdig kvalitet till alla medborgare och företag i hela landet.

I motion 2014/15:2100 vill Pavel Gamov (SD) att det ska etableras fler postombud på landsbygden. Post är en viktig samhällsservice, och förbättrad tillgänglighet skulle enligt motionärerna göra det enklare för hushåll och näringsidkare att bo och verka utanför tätorterna inte minst eftersom e-handeln ökar kraftigt. Fler postombud skulle göra det lättare att värna en levande landsbygd och främja tillväxtpöjligheterna där. Därför yrkas att regeringen ger PTS i uppdrag att förmå Posten att skapa fler postombud i berörda områden.

Saila Quicklund (M) efterlyser i motion 2014/15:2327 en bättre utdelningsservice i glesbygden från Postens sida. Motionären ser med oro på de förändringar som företaget gör i sin utdelningsverksamhet och som för vissa hushåll och företagare innebär att de måste åka långa sträckor för att hämta försändelser. En sådan utveckling gör det svårare för berörda att bo och verka utanför tätorter. Därför anser motionären det angeläget att regeringen ser över möjligheterna att skärpa kraven på service i glesbygden, i synnerhet som PTS allmänna råd om utdelning (PTSFS 2008:6) inte är tvingande för Posten.

Utskottets ställningstagande

Även om antalet brev som skickas i Sverige har minskat kontinuerligt sedan början av 2000-talet anser utskottet att en välfungerande postservice fortfarande är en samhällsviktig funktion. Att servicen håller god kvalitet bidrar till att konsumenterna alltjämt har förtroende för och utnyttjar de olika meddelande- och logistiktjänster som Posten och andra operatörer tillhandahåller på en konkurrensutsatt marknad där även elektroniska kommunikationslösningar blir allt vanligare. Utskottet vill påminna om att Posten har ett samhällsuppdrag som innebär att tillhandahålla en rikstäckande service av garanterad kvalitet. Utskottet konstaterar vidare att även om det skickas allt färre brev har såväl privatpersoner som näringsidkare fortfarande ett stort behov av att kunna ta emot post oavsett var i landet de bor eller är verksamma. I ett till ytan stort och mestadels glesbefolkat land som Sverige innebär den dagliga utdelningsservicen som Posten är ålagd att ombesörja en särskild utmaning, speciellt i landets glesbygdsområden. I denna anslutning vill utskottet påminna om att postlagen föreskriver att expeditions- och inlämningsställena ska ligga så tätt att användarnas behov beaktas (3 kap. 1 § 2) och att detta krav också utgör en del i den samhällsomfattande posttjänsten. Med expeditions- och inlämningsställen jämställs postombud och företagscenter.

Utskottet vill fästa uppmärksamheten på att regeringen i budgetpropositionen för 2015 aviserar att den ämnar tillsätta en utredning för att göra en allmän översyn av postlagstiftningen i syfte att säkerställa att det även fortsättningsvis kommer att finnas en posttjänst av god kvalitet som både är kostnadseffektiv och i så stor utsträckning som möjligt motsvarar hushållens och företagets behov. Utredningsinitiativet ska ses i ljuset av förändrade samhällsförhållanden som bl.a. följer av konjunkturutvecklingen, den tilltagande e-handelsmarknaden och digitaliseringen men även av andra förhållanden som inverkar på Postens förutsättningar att tillhandahålla en samhällsomfattande posttjänst. Utskottet välkomnar den aviserade utredningen.

Postmarknaden präglas sedan länge av kontinuerligt minskande brevvolymer samtidigt som allt fler paket och större brevöversändelser skickas, inte minst som en konsekvens av den växande e-handeln. Utvecklingen medför stora utmaningar för postoperatörerna att kostnadsanpassa och effektivisera verksamheten. Initiativ för att uppnå en mer kostnadseffektiv utdelning, inte minst i glesbygden, är därför av stor betydelse. Utskottet är positivt till att försök gjorts med t.ex. samdistribution av dagstidningar och post. Utskottet konstaterar dock att dessa försök har övergetts för tillfället då de enligt gjorda beräkningar inte har visat sig vara ekonomiskt eller miljömässigt försvarbara.

Utskottet vill här också påminna om att PTS fortlöpande bevakar frågor som rör postservicen i Sverige. I rapporten Service och konkurrens 2014 – postmarknaden i Sverige redogörs bl.a. för service och tillgänglighet. PTS konstaterar att antalet postombud inte har förändrats nämnvärt under det senaste året. I december 2013 fanns 1 539 postombud i landet jämfört med 1 547 ombud motsvarande period året innan. Mot bakgrund av de förändringar som sker inom Postens utdelningsverksamhet har myndigheten i en särskild rapport

(Undersökning avseende postservice i glesbygd) från november 2013 låtit granska förhållandena i olika gles- och landsbygdsområden för att göra sig en uppfattning av hur både företagare och hushåll upplever postservicen. Det framkom att företagen har en mycket varierad bild av hur servicen fungerar, vilket i stor utsträckning beror på deras geografiska hemvist och de lokala förutsättningar som råder där. Utskottet tolkar undersökningens resultat som att majoriteten företagare är relativt nöjda med postutdelningen men att det finns vissa brister i pakethantering. De som är beroende av att regelbundet kunna skicka och ta emot paket upplever att avstånd och öppettider hos Postens företagscenter ibland ställer till problem. Utskottet konstaterar att enligt samma undersökning anser sig ca 80 procent av hushållen vara ganska nöjda eller mycket nöjda med postservicen även om ungefär hälften av de svarande anser att servicen utvecklats negativt de senaste fem åren.

I en annan rapport (Undersökning av avstånd till postlådor utanför tätort) från 2013 uppmärksammar PTS vilka förutsättningar landsbygdsbefolkningen har att få posten utdelad i någorlunda anslutning till bostaden. Rapporten tillkom i syfte att klargöra frågan om postlådornas placering utanför tätortsområden, något som har uppmärskats av såväl regeringen och riksdagen som av EU-kommissionen. Utskottet vill för tydlighets skull påpeka att det statliga regelverket inte säger något om var mottagarna kan hämta sin post men utskottet är införstått med att alltför långa avstånd till postlådan är en försvarande omständighet för många hushåll. Den aktuella undersökningen gjordes som en uppföljning av en äldre kartläggning från 2006. Den nya rapporten innehåller ett uppdaterat underlag som har redovisats för Regeringskansliet och EU-kommissionen, men underlaget ska även användas i myndighetens fortsatta arbete med utdelningsservice i glesbygdsområden. Utskottet noterar att förändringarna sedan 2006 när det gäller avstånden är relativt små, men likväl har det skett en viss ökning av hushåll som har fått lådan placerad längre bort från bostaden. Av den förnyade kartläggningen framgår att ca 27 000, eller ca 4 procent av de totalt drygt 700 000 landsbygdshushållen, har postlådan placerad längre än 500 meter från bostaden. Motsvarande siffra år 2006 var drygt 23 000 hushåll eller ca 3 procent. Antalet hushåll utanför tätort som har längre än 1 kilometer till postlådan har ökat från 6 500 till ca 9 000, vilket procentuellt fortfarande inte utgör mer än cirka 1 procent av berörda hushåll. Enligt utskottets mening är det angeläget att även fortsättningsvis bevaka situationen på landsbygden för att upprätthålla en godtagbar servicenivå på längre sikt.

Med beaktande av det som utskottet har tagit del av i fråga om postservice avstyrks motionerna 2014/15:163 (V) yrkande 5, 2014/15:2100 (SD) och 2014/15:2327 (M).

Operatörsmärkning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår en motion om att brev ska vara märkta med vilket postföretag som hanterar försändelsen. Utskottet hänvisar till att frågan om operatörsmärkning har lösts genom en frivillig branschöverenskommelse varför utskottet inte finner något behov av ytterligare åtgärder från statens sida.

Motionen

I motion 2014/15:1150 betonar Kenneth G Forslund (S) nödvändigheten av att brev ska vara märkta med vilket postföretag som hanterar försändelserna. En sådan åtgärd skulle göra det lättare att identifiera den postoperatör som har slarvat i samband med utdelningen. Motionären konstaterar att eftersom flertalet mottagare väljer att returnera felutdelade försändelser med Posten drabbas detta företaget negativt i form av extra kostnader för hanteringen. Kostnaderna måste i stället bäras av den som har gjort fel och därför vore operatörsmärkning en välkommen åtgärd.

Utskottets ställningstagande

Inledningsvis vill utskottet påminna om att det finns ett drygt trettiotal företag som har tillstånd av Post- och telestyrelsen (PTS) att bedriva postverksamhet i Sverige. Även om vissa tillståndshavare på eget initiativ väljer att på olika sätt märka brevårsändelser de distribuerar, finns det inget krav på att det ska framgå vilken tillståndshavare som hanterat försändelsen. Det finns dock redan i dag en möjlighet för regeringen eller tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter om och i vilken utsträckning det ska framgå av ett brev vem som har befordrat det, vilket anges i 2 kap. 8 § postlagen.

Enligt vad utskottet har erfarit har PTS valt att inte tillgripa detta alternativ eftersom hanteringen av returårsändelser och ersättningsfrågan har lösts genom ett bilateralt avtal mellan de två största aktörerna, Posten AB och Bring Citymail Sweden AB. Enligt myndighetens uppfattning är denna form av frivillig branschöverenskommelse den smidigaste lösningen för att komma till rätta med eventuella problem på marknaden och därför att föredra framför en mer omständlig reglering i form av t.ex. en myndighetsföreskrift.

Med beaktande av det som anförts ovan avstyrker utskottet motion 2014/15:1150 (S).

Vissa postala konkurrensfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsförslag om konkurrensförhållanden på postområdet. Utskottet påminner om att PTS övervakar Postens prissättning med stöd av postlagen och att Konkurrensverket är den myndighet som i övrigt prövar konkurrensfrågor och missbruk av dominerande ställning. Utskottet konstaterar att vad som ingår i den postala infrastrukturen regleras i postlagen och att samma lag också förhindrar Posten att missgynna andra operatörer som behöver företagets tjänster.

Motionen

Andreas Norlén och Per Bill (båda M) vill i motion 2014/15:1206 sätta fokus på Postens verksamhet på marknaden för oadresserad direktreklam (ODR) och efterlyser följaktligen i yrkande 1 en översyn av Postens affärsmetoder på denna marknad. Det finns enligt motionärerna tydliga tecken på att företaget agerar på ett sådant sätt att konkurrensen på marknaden äventyras genom den prissättningspolitik som företaget tillämpar.

Om det visar sig att Posten missbrukat sin dominerande ställning föreslår motionärerna i yrkande 2 att staten säkerställer konkurrensen på ODR-marknaden genom ändrade ägardirektiv. Dessutom förespråkar motionärerna i yrkande 3 att det görs en utredning av om det går att ge andra distributionsföretag möjlighet att utnyttja Postens brevdelningsverksamhet eftersom de båda motionärerna anser att brevnätet kan betraktas som infrastrukturell tillgång och därför bör tillhandahållas andra operatörer till kostnadsorienterade priser.

Motionärerna ser även med oro på Postens visioner om att tillhandahålla olika slags servicetjänster åt kunderna eftersom ett sådant initiativ riskerar att vålla stora svårigheter för både stora och små serviceföretag att konkurrera med Posten. I yrkande 4 vill motionärerna därför även låta utreda Postens verksamhet och vilka avgränsningar av denna som kan vara lämpliga.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis förtydliga att Post- och telestyrelsen (PTS) har till uppgift att främja en effektiv konkurrens på postområdet, vilket framgår av myndighetens instruktion. Efter det att brevmonopolet upphörde 1993 domineras alltjämt den svenska postmarknaden av en aktör, ett förhållande som gör konkurrenssituationen ömtålig. Det ska tilläggas att med brev avses adresserade försändelser som är inneslutna i kuvert eller annat omslag och som väger högst 2 kilo, vilket framgår av postlagen. Därmed omfattas ODR (oadresserad direktreklam) per definition inte av postlagens bestämmelser, vilket innebär att PTS saknar möjligheter att i något avseende reglera ODR-marknaden. ODR

utgör en tjänsteprodukt som bl.a. Posten tillhandahåller på helt kommersiella grunder utan några åligganden från statsmakternas sida. Utskottet vill betona att om någon marknadsaktör missbrukar sin dominerande ställning, är det i första hand konkurrenslagens bestämmelser som är tillämpliga och Konkurrensverkets uppgift att pröva om någon part gjort sig skyldig till överträdelser.

Utskottet vill också påminna om att frågan om vad som ingår i den postala infrastrukturen behandlades i proposition 1998/99:95 (bet. 1998/99:TU11) i samband med en ändring av den tidigare postlagen. Med postal infrastruktur avses enligt propositionen de system och anordningar som behövs för att postbefordran i samhället ska kunna fungera effektivt och tillförlitligt och som därför borde göras tillgängliga för samtliga aktörer som har tillstånd att bedriva postverksamhet. I propositionen identifieras fyra kritiska komponenter som utgör den postala infrastrukturen i strikt mening, nämligen postnummersystemet, postboxar, eftersändning av post och adressändring. Enligt vad utskottet har erfarit har regeringen inga planer på att revidera postlagen på denna punkt. Redan i dag utnyttjar ett antal mindre postoperatörer Postens distributionsnät i de områden där de själva saknar möjlighet att dela ut. Bestämmelser om Postens prissättning av de tjänster som tillhandahålls inom ramen för den samhällsomfattande posttjänsten regleras i 3 kap. 2 § postlagen som föreskriver att prissättningen ska vara öppen för insyn, icke-diskriminerande och kostnadsorienterad, samt främja ett effektivt tillhandahållande av tjänsten. Därmed kan Posten i detta avseende inte särbehandla eller missgynna exempelvis andra postoperatörer för utdelning utanför det egna distributionsområdet.

Mot bakgrund av vad som anförs ovan avstyrker utskottet motion 2014/15:1206 (M) yrkandena 1–4.

Reservationer

1. Tillgång till telefoni och bredband, punkt 2 (M, C, FP, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Boriana Åberg (M), Lars Tysklind (FP) och Robert Halef (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 25,

2014/15:2317 av Lars Hjälmered m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 19 och

2014/15:2318 av Lars Hjälmered m.fl. (M) yrkandena 19 i denna del och 20, bifaller delvis motion

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C) yrkande 5 och avslår motionerna

2014/15:31 av Nina Lundström (FP) yrkande 4,

2014/15:392 av Anette Åkesson (M) yrkande 1,

2014/15:431 av Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (S),

2014/15:467 av Monica Green (S),

2014/15:504 av Isak From m.fl. (S) yrkande 3,

2014/15:732 av Ingemar Nilsson och Eva Sonidsson (S),

2014/15:864 av Lars-Axel Nordell (KD),

2014/15:966 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 6 och 7,

2014/15:1094 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4,

2014/15:1144 av Monica Haider och Tomas Eneroth (S),

2014/15:1199 av Jörgen Hellman m.fl. (S),

2014/15:1326 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (M) yrkandena 1 och 2,

2014/15:1344 av Solveig Zander (C),

2014/15:1414 av Anna Wallén m.fl. (S),

2014/15:1753 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 2,

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 24,

2014/15:2143 av Monica Green (S) och

2014/15:2257 av Anna Wallén m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi konstaterar att Sverige, mycket tack vare den förra regeringens insatser på området, har en fortsatt stark position vad gäller it-användning och bredband. I allt ökande utsträckning drar människor och företag i Sverige nytta av digitaliseringens möjligheter för bl.a. kommunikation, handel och kontakter med

myndigheter. Vi vill påminna om att alliansregeringen i november 2011 presenterade en ny strategi för it-politiken, It i människans tjänst – en digital agenda för Sverige, som kom att ligga till grund för den it-politik som fört Sverige till den gynnsamma position som landet befinner sig i. Vi vill betona att tillgång till bredband är avgörande för att människor i hela landet ska kunna driva företag, jobba och studera på distans, något som alla i dag betraktar som självklarheter. Det ska här påminnas om att alliansregeringen sedan 2007 har satsat ungefär 2,2 miljarder kronor på bredbandsutbyggnad och att 99 procent av befolkningen redan i dag har tillgång till 4G i sina hem. Vi vill särskilt framhålla att alliansregeringen har aviserat en satsning om 3,25 miljarder kronor fram till 2020 för att bygga snabbt bredband på landsbygden inom ramarna för landsbygdsprogrammet. I denna anslutning är det därför med viss oro som vi har uppmärksammat Telias nuvarande planer på att stänga ned xDSL-stationer i delar av landet. PTS har kontaktat Telia med anledning av åtgärden eftersom denna påverkar tillgången till både telefoni och bredband för berörda parter. Hittills har vi inte hört något från regeringen i denna fråga och vi efterlyser därför ett tydligt besked om vad regeringen avser att göra.

Vidare är det mycket angeläget med fortsatta åtgärder för att förbättra mobiltäckningen i hela landet. Den förra alliansregeringen vidtog en rad framlysta åtgärder i detta syfte och det är viktigt att ytterligare förstärka denna utveckling. Vi efterlyser ett snabbt agerande från regeringens sida med anledning av de förslag som PTS lade fram i juni 2014 på åtgärder som på kort sikt kan förbättra mobiltäckningen, bl.a. samhällsmaster. Det är också mycket angeläget att det s.k. 700 MHz-bandet frigörs för att förbättra möjligheterna till mobil kommunikation i hela landet. Det bör tydligt klargöras att detta band faktiskt kan tas i bruk för mobil kommunikation efter den 31 mars 2017, i enlighet med tidigare beslut, och att regeringen då tar hänsyn till de slutsatser om den framtida användningen av 700 MHz-bandet som PTS enligt ett särskilt regeringsuppdrag (2014/2008/ITP) ska överlämna den 30 april 2015.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

2. Tillgång till telefoni och bredband, punkt 2 (SD)

av Tony Wiklander (SD) och Per Klarberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:1094 av Josef Fransson m.fl. (SD) yrkande 4,

bifaller delvis motion

2014/15:1326 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (M) yrkande 1 och avslår motionerna

2014/15:31 av Nina Lundström (FP) yrkande 4,
2014/15:392 av Anette Åkesson (M) yrkande 1,
2014/15:431 av Anna-Caren Säterberg och Kalle Olsson (S),
2014/15:467 av Monica Green (S),
2014/15:504 av Isak From m.fl. (S) yrkande 3,
2014/15:732 av Ingemar Nilsson och Eva Sonidsson (S),
2014/15:864 av Lars-Axel Nordell (KD),
2014/15:966 av Anette Åkesson m.fl. (M) yrkandena 1, 2, 6 och 7,
2014/15:1144 av Monica Haider och Tomas Eneroth (S),
2014/15:1199 av Jörgen Hellman m.fl. (S),
2014/15:1326 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (M) yrkande 2,
2014/15:1344 av Solveig Zander (C),
2014/15:1414 av Anna Wallén m.fl. (S),
2014/15:1753 av Berit Högman m.fl. (S) yrkande 2,
2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkandena 24 och 25,
2014/15:2143 av Monica Green (S),
2014/15:2257 av Anna Wallén m.fl. (S),
2014/15:2317 av Lars Hjärmered m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 19,
2014/15:2318 av Lars Hjärmered m.fl. (M) yrkandena 19 i denna del och 20
samt
2014/15:2587 av Annie Löf m.fl. (C) yrkande 5.

Ställningstagande

En väl utbyggd digitalinfrastruktur är helt avgörande för att tillgodose hushållens och företagens växande efterfrågan på elektronisk kommunikation. Tillgången till bredband är en av de mest avgörande förutsättningarna för att Sverige ska kunna fortsätta att utvecklas som en ledande it-nation. Ett väl utbyggt fibernät ska därför betraktas som en central beståndsdel i den nationella infrastrukturen och bredbandet bör därför jämföras med den traditionella infrastrukturen.

Den nationella bredbandsstrategin lades fast 2009 i syfte att tydliggöra den dåvarande regeringens målsättningar på området och alltsedan dess har den legat till grund för bredbandsexpansionen i Sverige. Vi vill påminna om att bredbandsstrategin nu är drygt fem år gammal och att mycket har hänt sedan den tillkom. Målen som sattes var att 90 procent av alla hushåll och företag borde ha tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s år 2020 och att år 2015 borde 40 procent ha tillgång till bredband med denna hastighet. Vi menar att utvecklingen har sprungit förbi de ursprungliga målen och att utelämna vartionde hushåll från möjligheten till snabbt bredband är en alltför låg ambitionsnivå. Vi vill i stället höja ambitionsnivån så att fler ska få tillgång till ett effektivt bredband och därför behövs en ny framtidsanpassad bredbandsstrategi. Det finns en överhängande risk för att de 10 procent som enligt nuvarande målsättningar inte kommer i fråga för bredband om minst 100 Mbit/s år 2020

till helt övervägande del kommer att återfinnas på landsbygden eftersom utbyggnadskostnaderna där är så mycket högre än i tätorterna. En sådan utveckling skulle allvarligt missgynna landsbygdens utvecklingsmöjligheter och vidga klyftan mellan stad och landsbygd ytterligare.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

3. Bredbandskoordinatorer, punkt 3 (M, C, FP, KD)

av Jessica Rosencrantz (M), Edward Riedl (M), Sten Bergheden (M), Anders Åkesson (C), Borian Åberg (M), Lars Tysklind (FP) och Robert Halef (KD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M) yrkande 28,

2014/15:2317 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, FP, KD) yrkande 17 och

2014/15:2318 av Lars Hjalmered m.fl. (M) yrkande 19 i denna del.

Ställningstagande

Det är enligt vår mening angeläget att verka för att bredbandsutbyggnaden i länen i högre grad kan samordnas och stödjas. Vi finner det därför glädjande att riksdagen i december 2014 beslutade i enlighet med allianspartiernas budgetmotion om att anslå medel för att finansiera införandet av bredbandskoordinatorer och nationella riktlinjer för informationshantering hos myndigheterna. Dessa åtgärder är ämnade att effektivisera utbyggnaden av bredband, inte minst på landsbygden. Statsrådet Mehmet Kaplan informerade utskottet vid sammanträdet den 27 januari om att frågan om bredbandskoordinatorer för närvarande bereds inom Regeringskansliet. Något närmare besked om när bredbandskoordinatorer faktiskt kan vara införda kunde dock inte lämnas. Vi ser det därför påkallat att understryka vikten av att regeringen prioriterar arbetet på området och att de åtgärder som riksdagen beslutat om också genomförs med den skyndsamhet som krävs för att inte äventyra målsättningarna i bl.a. bredbandsstrategin. Bredbandskoordinatorer och nationella riktlinjer för informationshantering hos myndigheterna bör införas snarast möjligt. Likaså finner vi det vara av stor vikt att regeringen tar ytterligare krafttag i arbetet med gemensamma e-förvaltningsprojekt för att effektivisera myndigheternas arbete i enlighet med den utökade satsningen på området som riksdagen beslutade om i december 2014.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

4. Postservice, punkt 7 (SD)

av Tony Wiklander (SD) och Per Klarberg (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2100 av Pavel Gamov (SD) och

avslår motionerna

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5 och

2014/15:2327 av Saila Quicklund (M).

Ställningstagande

Landsbygdens invånare behöver fler postombud än vad som är fallet i dag. Enligt de uppgifter som PTS redovisat i sin rapport Service och konkurrens 2014 har antalet postombud inte förändrats nämnvärt de senaste åren, men den långsiktiga trenden visar tydligt på att antalet ombud minskar sakta men säkert. Det bör tilläggas att PTS uppgifter inte säger något om fördelningen av postombud i landet. Ett ökat antal ombud i tätorterna kan sålunda innebära att en minskning skett av de som finns i mer glesbefolkade delar av landet.

Dessutom vill vi uppmärksamma att Posten avser att på sikt avveckla sina s.k. företagscenter vars huvudsakliga kundgrupp utgörs av företagare och näringsidkare och att ett betydande antal företagscenter redan har försvunnit de senaste åren. Syftet med åtgärden är att i största möjliga utsträckning förmå företagskunderna att i stället vända sig till postombuden. Det kan möjligtvis fungera i tätorterna men på landsbygden innebär varje nedläggning att servicenätet gradvis glesas ut och att det blir allt längre att åka om man exempelvis behöver skicka eller hämta paket. Som framgår av PTS granskning är det just mot pakethantering som kunderna i huvudsak anför kritik. Vi vill också understryka att lantbrevbäringen i detta sammanhang inte är ett fullödigt alternativ till postombuden eftersom detta förutsätter att mottagaren är på plats när brevbäraren dyker upp för att ta emot eller lämna in paketförsändelser.

Vi anser därför att det är angeläget att regeringen, i enlighet med landsbygdsprogrammet, uppdrar åt PTS att undersöka vilka förutsättningar som finns för att utöka antalet postombud på landsbygden. Vi vill i sammanhanget framhålla att det i de flesta fall inte råder någon brist på lokala näringsidkare som är beredda att påta sig rollen som postombud. Med hänsyn till den växande e-handeln och de stora paketvolymerna den genererar torde det ligga i allas intresse att antalet ombud ökar, i synnerhet på landsbygden vars invånare är särskilt flitiga postorderkunder och e-handlare.

Vad vi nu har anfört bör riksdagen tillkänna för regeringen som sin mening.

5. Postservice, punkt 7 (V)

av Emma Wallrup (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V) yrkande 5,

bifaller delvis motion

2014/15:2327 av Saila Quicklund (M) och

avslår motion

2014/15:2100 av Pavel Gamov (SD).

Ställningstagande

Min ståndpunkt är den att en välfungerande postservice är en grundläggande samhällsservice som alla har rätt till. Därför vill jag uppmärksamma den långsiktiga utvecklingen på området eftersom det finns flera oroande tecken på himlen. Det gäller inte minst postutdelningen i glesbygdsregionerna vars invånare får betala priset i form av försämrade service för de besparingar och rationaliseringar som Posten gör med hänvisning till minskande brevvolymer och höga utdelningskostnader. I förlängningen hotar detta att undergräva servicenivån. Jag noterar i sammanhanget PTS undersökning som visar på att allt fler hushåll får sina postlådor placerade allt längre bort från bostaden som en konsekvens av omlagda lantbrevbärrutter.

Även om antalet postombud är tämligen stabilt har Posten aviserat att man ämnar avveckla sina återstående företagscenter, vilket kan vålla bekymmer för näringsidkare i synnerhet på landsbygden där varje avveckling medför allt längre transporter för den företagare som ska hämta eller skicka ett paket. Jag är därför inte heller förvånad över att PTS i sin undersökning av postservicen i glesbygd skriver att kunderna upplever brister i pakethantering och att ungefär hälften av de svarande upplever att servicen utvecklats negativt under de senaste fem åren.

Regeringen aviserar i budgetpropositionen för 2015 att den ämnar tillsätta en utredning för att göra en allmän översyn av postlagstiftningen och att den i samband därmed också säkerställer att det även i framtiden finns en välfungerande postservice av god kvalitet i hela landet. Jag välkomnar detta samtidigt som jag vill framhålla att den samhällsomfattande posttjänsten som Posten är skyldig att tillhandahålla bör förtydligas i fråga om service och likvärdig kvalitet som alla enskilda medborgare och företag i hela landet kan förvänta sig.

Vad jag nu har anfört bör riksdagen tillkännage för regeringen som sin mening.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:31 av Nina Lundström (FP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bredbandsutbyggnad.

2014/15:163 av Håkan Svenneling m.fl. (V):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att posten ska ge service av likvärdig kvalitet till alla enskilda medborgare och företag i hela landet.

2014/15:307 av Lars-Arne Staxäng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett tillgängligt digitalt samhälle måste nå ut till fler äldre människor.

2014/15:392 av Anette Åkesson (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör säkerställa utbyggnaden av bredband på landsbygden.

2014/15:431 av Anna-Caren Sätherberg och Kalle Olsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till bredband och telefoni i hela landet

2014/15:467 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om snabba mobila bredband och snabb mobiltelefoni.

2014/15:504 av Isak From m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att garantera hög kvalitet och tillförlitlighet såväl i det fasta som i det mobila telekomnätet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska ställas hårda och tydliga krav från PTS på teleoperatörerna så att det ska finnas garantier för mobiltäckning och it-kapacitet i hela landet.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen se över förutsättningarna för en storsatsning på 4G-teknik.

2014/15:512 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över lagstiftningen i syfte att lagfästa EU-direktivet om tillgängliga webbplatser (KOM(2012) 721) för att bättre leva upp till intentionerna i FN-konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

2014/15:732 av Ingemar Nilsson och Eva Sonidsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillgång till telefoni i hela landet.

2014/15:832 av Rickard Nordin (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bredband för alla.

2014/15:864 av Lars-Axel Nordell (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla i Sverige ska ges förutsättningar att delta i det digitala samhället.

2014/15:966 av Anette Åkesson m.fl. (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mål för bredbandsstrategin.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Post- och Telestyrelsens redovisning av investeringar i it-infrastruktur bör anges i andelen nybyggd respektive andelen upphandlad it-infrastruktur.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om krav på att ägare till it-infrastruktur även ska arbeta för 2020-målen.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av hur monopolsituationer i ägandet av it-infrastruktur kan motverkas.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om att bredbandsbolag ska kunna undantas från lokaliseringsprincipen.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i bredbandsstrategin införa ett mobilitetsmål som anger täckningsgrad av geografisk yta.

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Post- och Telestyrelsen bör ges i uppdrag att säkerställa att operatörernas kartor för mobiltäckning stämmer överens med angivna uppgifter.

2014/15:980 av Solveig Zander (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det ska vara teleoperatörernas ansvar att betala avbrottsersättning utan särskild begäran av abonnenten.

2014/15:1094 av Josef Fransson m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ny bredbandsstrategi.

2014/15:1144 av Monica Haider och Tomas Eneroth (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mobiltäckning.

2014/15:1150 av Kenneth G Forslund (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att brev ska vara märkta med vilket postföretag som tagit emot brevet för distribution.

2014/15:1199 av Jörgen Hellman m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av bra telekommunikationer i hela landet.

2014/15:1206 av Andreas Norlén och Per Bill (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av Post Nords agerande på marknaden för oadresserad direktreklam.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ägardirektiv till Post Nord för att säkra att det även fortsättningsvis finns konkurrens på marknaden för oadresserad direktreklam.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning av möjligheten att öppna Post Nords brevetdelning som en infrastrukturell tillgång som kan utnyttjas även av andra aktörer än Post Nord.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en utredning om Post Nords verksamhet och hur den lämpligen bör avgränsas.

2014/15:1326 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av robust och fungerande telefoni och bredband i hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en nationell strategi för mobiltelefoni bör utarbetas.

2014/15:1344 av Solveig Zander (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ta ansvar för att det i varje kommun ska finnas en utarbetad och tillgänglig bredbandsstrategi.

2014/15:1406 av Maria Plass (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Post- och telestyrelsen (PTS) i uppdrag att kontinuerligt och långsiktigt se till att säkerheten för boende inte försämras när det fasta telefonnätet stängs av och läggs ner.

2014/15:1414 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av krav på operatörer i fråga om mobiltäckning.

2014/15:1753 av Berit Högman m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av bredband i hela landet.

2014/15:1850 av Hans Rothenberg m.fl. (M):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att genomföra ytterligare satsningar på att bygga ut bredband på landsbygden.
25. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna till mobilkommunikation i hela landet.
28. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att införa bredbandskoordinatörer och nationella riktlinjer.

2014/15:2016 av Lars Püss (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda möjligheterna för att göra undantag från lokaliseringsprincipen för kommuner avseende utbyggnad av bredbandsnät.

2014/15:2100 av Pavel Gamov (SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka antalet postombud på landsbygden.

2014/15:2143 av Monica Green (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om vikten av en modern it-infrastruktur och snabbt bredband i hela landet.

2014/15:2257 av Anna Wallén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i infrastrukturplaneringen studera förutsättningarna för att ge tillgång till bredband i hela landet.

2014/15:2317 av Lars Hjalmered m.fl. (M, C, FP, KD):

17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa bredbandskoordinatorer och nationella riktlinjer för informationshantering hos myndigheterna för att effektivisera utbyggnaden av bredband.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra möjligheterna till mobil kommunikation i hela landet genom att frigöra utrymmet på det s.k. 700 MHz-bandet.

2014/15:2318 av Lars Hjalmered m.fl. (M):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om it och bredband.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mobiltelefoni.

2014/15:2327 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en bättre service för postutdelning i glesbygden.

2014/15:2427 av Anders Åkesson (C):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det omfattande nät av fiber som staten i dag förfogar över tillgodogörs för konsumenter på operatörsneutral basis och därmed erbjuder en bredbandstäckning som kommer stora delar av landet till del.

2014/15:2587 av Annie Lööf m.fl. (C):

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om bredbandsutbyggnad, mobiltelefoni och skärpta täckningskrav för mobiloperatörerna.

2014/15:2662 av Cecilia Widegren m.fl. (M):

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att under denna mandatperiod införa en internetgaranti inom äldreomsorgen så att den som kan och vill ska ha tillgång till internet.